

ГОДИНА XI.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 49.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Изази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

НА ПОЗОРНИЦИ И У ЖИВОТУ.

ШАЉИВА ИГРА У ЈЕДНОМ ЧИНУ, НАПИСАО М. Ш. М.

(Наставак.)

СЕДМА ПОЈАВА.

Станић (*долази с леве стране*) и *пређашња*.

Станић. (*У лаком, кућевном оделу, с чибукком и новинама у руци*). Баш сам се добро спасавао! (*Тегли се.*) А, женице, а шта ти радиш?

Станићка. Хвала богу, кад си ме и сад приметио! Шта радим? Премишљам о срећи нашега јединчета, кад ти на то не доспеваш.

Станић. О, за бога, опет стара песма. А је-л', не знаш што новије?

Станићка. Стара или нова, то се мене ништа не тиче. Мени је највише стало до среће детиње и све дотле ћу ту песму певати, док се и ти не опаметиш једном. А време би већ једаред било, то ти кажем.

Станић. Али, за бога, жено, шта ти је од једаред?

Станићка. И ти још питаш шта ми је? Та зар не видиш то наше девојче? Вредна је, смерна је, лепа је, а већ јој је скоро дваест година, — теби бар могу то признати. Могла се већ одавна удати, а што није, томе си свему ти крив, и нико други.

Станић. Ја ти кажем, жено, кад је наша ћерка тако ваљана, вредна и смерна, онда ће се злату већ наћи кујунџија. За то ти не бери бриге!

Станићка. Та нашао би се већ одавна, само да си ти друкчији. Да се бар десети тал толико стараш као ја, па би све добро било. А шта ја све морам да трпим и патим! Пред женама не смем ни да речем колико ми је година, — истина, ми се и не разговарамо о годинама, то није наш обичај, ал' ипак уђе покаткад и то у реч — морам да затајим годину, две, само да би ми ћерка што млађа изгледала. Не, ти и не појмиш шта је материнска љубав кадра да учини за своје чедо. Зар ти имаш осећаја? (*Скоро да плаче.*)

Станић. (*Смеје се.*) Ха, ха, ха! То је заиста велика жртва, коју ти иначе ни под коју цену не би учинила! Је-ли? А, боже сачувај!

Станићка. Да богме, ти ништа друго и не знаш, до само да исмеваш. С тобом већ није више ни разговарати се о срећи нашега детета, а баш сад сам ти хтела рећи —

Станић. Но, шта си хтела рећи? Да чујемо!

Станићка. Дакле буди једном и ти ваљан муж и добар отац и дај си доказати! То сам ти хтела рећи, да је овај Павловић смртно заљубљен у нашу Смиљку —

Станић. (*Упада јој у реч.*) Је-л' теби он то рекао, или се тек њојзи изјаснио?

Станићка. (*Отешкује мало.*) Није, то не, али моје материнско око, — па и Петровићка, и она је већ приметила —

Станић. (*Мало љуштишо.*) Ја не знам само, жено, докле ћеш се ти поверавати таким сиплеткарушама и женама, што иду само за свој лични интерес, а овамо се размећу „пријатељством.“ И више верујеш њима но своме мужу и свом рођеном детету, као да су ти они бољи пријатељи но ми! Но није то сад само сада случај! А што се тиче твог материнског ока, то ми је изашло већ на врх главе. Твоје „материнско око“ видело је то и за лекарника Максића и за чиновника Лукића, и за трговца Милића и за лечника Кристића и на коме се није још зауставило то твоје „материнско око!“ Не може ни један иоле млађи човек да нам уђе у кућу, а да ти својим „материнским оком“ одмах не увидиш, како је у нашу Смиљку „смртно“ заљубљен, како за њом „лудује“, и шта ти ја још знам.

Станићка. (*Љушти се и показује знаке нестрпљења, хоће више ишта да му упадне у говор, али не може до речи да дође.*)

Станић. (*Живо.*) А да-ли је заиста тако и да-ли и дете њега воли и да-ли може шњиме сретно бити, о томе ти не разбираш. Ето, тако

се ти са тим својим „материнским оком“ стараш „за срећу детињу“. Сад ето и Павловић дошао у кућу, ради те добровољне представе, па наравно да друкчије није ни могло бити, до да и на њега падне жребије, да се и на њему заустави твоје — „материнско око“.

Станићка. (*Једва дође до речи.*) Но јеси ли чуо, твога је већ доста! Та тако немарна оца нема на целом свету. Срам те било! Али ја ти и опет кажем, да се та деца воле, па ма се ти на главу изврно. А и шта имаш ти против Павловића? Зар није то млад, интелигентан човек, од „отмјене“ породице, зар нема сјајну будућност пред собом? А и имућан је, и зимус је наследио петнаест хиљада форината од свога ујака.

Станић. Е није него дваестпет! Знаш ти врло добро колико је добио, па шта онда увећаваш ту?

Станићка. Ах, та ти и не знаш шта сам ја све кадра да учиним за срећу свога детета!

Станић. Дакле, мислиш, тиме би ме обмахнула, или приводела, коме да дам Смиљку, ако је ваљда богат и имућан? Ја од смиљчиног мужа ништа више не тражим, до само да је човек на свом месту, ваљан и честит. Ја, истина, ни против Павловића немам ништа, само се бојим, да то твоје оштро „материнско око“ не прође и сад као и лане са оним трговцем из Пеште, Костићем, што је у мене храну куповао. Врбовала си, боже, врбовала, а он (*смеје се*) ха, ха, ха! Још и сад морам да се смејем, кад се тога сетим. Ха, ха, ха!

Станићка. (*Љутиши.*) Па јесам ли ја њему с носа могла прочитати, да је он случајно ожењен? Лепо је после рекао човек, па мирна Бачка. — Али ја већ видим, да ти ништа друго и не знаш, до само мене да љутиш. С тобом није вредно ни разговарати се, и само је штета, што наше јадно дете мора ту да страда ни криво ни дужно. (*Одлази скоро плачући на десно.*)

ОСМА ПОЈАВА.

Станић. (*Сам.*)

Станић. Е, па сад шта да радиш с тим женама? Дед, изађи с њима на крај ако можеш! Доказати јој не можеш ништа, саветовати још мање, помоћи дакле најмање. Имају л' велике кћери, оне хоће пошто по то, да их удаду. О томе цео дан мисле, а ноћу сигурно о том и сањају. А ако ниси такав к'о оне, онда си одмах „диндушманин“ детету, не стараш се за „срећу његову“, и шта ја још знам шта! Кад јој већ не могу помоћи, да ме хоће бар поштедити тим

(Наставиће се.)

својим лудоријама! (*Оде на лево, а чибук и новине заборавља на столу.*)

ДЕВЕТА ПОЈАВА.

Петровићка (*улази на врата у дну.*)

Петровићка. (*Замислилено слуша напред.*) Бадава, паметна је жена та Поповићка! Истина, млађа је од мене, али је из двадесет девет фуруна леба јела, а и рано је постала удовицом. Право вели: Станићка је лукава, пренемаже се, лаже. Треба закуцати код маторог на вратима. Он је глушавији, па ће се одмах одати, а и иначе ће се по њему пре видети, да ли је што у ствари, или не. Право има жена, сасвим право, она хоће сигурности. Па ако овде није ништа (*уљесне радосно рукама*) сваку другу ћемо му лакше избити из главе. План смо диван скројиле, тако диван, да би заиста штета била, да нам не испадне за руком.

ДЕСЕТА ПОЈАВА.

Станић (*улази на лева врата и пређашња.*)

Станић (*пређе у собу, ал' види Петровићку, па хоће да устукне настраг, но међушим оца га сази.*)

Петровићка. Службеница ваша, г. Станићу!

Станић. (*Хладно*) Добар дан, желим добар дан! Ви сигурно тражите моју Даницу, — тамо је у друјој соби, тамо је и шваља. Изволите само!

Петровићка. (*Не обзире се на шо ни мало.*) Смиљку сам баш мало пре видела. Једва да има један час, кад је ишла на пробу са г. Павловићем. А ја гледам за њима, па мислим у себи, о, ала би то био леп пар људи!

Станић (*који је дошао рад чибука и новина узме их у руке и намессти се као да чека да она оде. На говор јој неће да пази, но гледа у новине.*) Шта рекосте, госпођо?

Петровићка. (*За себе.*) Претвара се и он, бајаги није чуо! Ето ти белаја, ако је ипак нешто у ствари! А овог је тада Даница намуштра-ла и дала му добру лекију, да се не ода. Ал' морам испитати па куд пукло да пукло! (*Гласно.*) Та кажем само како сам видела Смиљку и г. Павловића, па сам хтела и ја да идем шњима на пробу, али звала ме госпођа Поповићка ту преко, имала је нешто врло важно да ми рече, па нисам могла ићи. (*За себе.*) Ух! то нисам требала рећи, ал' не чина ништа, ја зато нисам рекла и шта смо говорили. (*Гласно.*) О, а баш ми је жао што их нисам још видела, ал' увек се тако баш у тај мах понешто нашло, да ме спречи. А сви кажу, да врло лепо играју и да Смиљка и г. Павловић врло лепо „насују“, особито у последњој појави.

ЛИСТИЋИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(*Кир-Јања*. Шаљива игра у три чина, написао Ј. С. Поповић. Приказана у четвртак 20. марта о. г.)

Појаву Кир-Јањину изнети на позорницу већ је по себи одважно дело; али је у једно и тријумф за онога, који ту тешку фигуру прикаже тако што треба. Тешко, врло тешко је извести она разнолика кретања и оне често противне нагласке, а још теже је остати у оквиру умерености, не прећи у карикирање. Добриновић је те разне сметње обишао на вештачки начин: он је био Кир-Јања с душом и с телом. Он је био уметник у сваком призору, у оном домаћем разговарању са женом у распри с њом због шенира, у призорима с Петром, с Мишићем с Кир Димом, у сцени кад је гледао своје благо, кад је био у очајању, кад се радовао — та у том и лежи уметнички приказ, што се и ситница изнесе с тако истим трудом, као и најозбиљнија круница, у којој глумац мисли, да избаци ракетлу, која ће да озари гледаоце, те њему набавити аплауза.

Српска публика прати с особитом пажњом развитак Добриновићевог глумовања. Од више година амо уверава се, како му игра бива све боља и боља, како не прелази с омаловажавањем преко маленкости и како, кад је на позорници, с пуном озбиљношћу схваћа и приказује ма коју улогу своју. У струци његовој је баш велика тешкоћа, не пребацити се, и ако Добриновић, занесен од које превижљасте улоге, хоће по који пут да пређе међу позоришног комичара — не замера му се толико, јер баш комичару је најтеже држати се вечито оне невидне линије, која дели карактер од карикатуре.

У Кир-Јањи је Добриновић остао доследан том чудном карактеру. Кир-Јања за своју особу није никако смешан. Он страховито озбиљно схваћа свој положај и свој позив — та новцу за љубав жртвовао би све. Али баш озбиљно схватање његово постаје другима смешно, кад дође с осталим светом у додир па и у сукоб. Тврдици није никад до смеја, а најмање онда, кад се ва своју штету превари у рачуну; али нама је до смеја и ми смо чисто злуреди његовој несрећи. Он нам је смешан, кад дрхће над новцем; смешан нам је, кад крајцари даје важност огромне суме; смешан нам је, кад од превеликог ципилука тек настрада. Нама је смешан сваки му покрет, свака реч његова наводи нас на смеј — али он то неће, јер њему на овом свету није ништа смешно.

Е тако је Добриновић и схватио карактер

Кир-Јањин, тако га је приказао, и ми му из свег срца благодаримо на правом уживању, које имадосмо. А како и не, кад је игра његова у тој улози управо студија, студија од маске, па до најзнатнијег покрета.

М. С—ћ.

СИТНИЦЕ.

(*Софоклова Антигона*.) Пре негде освећена је нова гимназијска зграда у Амстердаму. Приређена је била и читава светковина за тај дан, па између осталог а и ђаци са гимназије преставаљали су у вече у варошком позоришту „Антигону“, од Софокла, и то на језику старих Јелина, онако од речи до речи, како је ту своју трагедију написао славни Софокле. Представа је до најмањих ситница изведена на старински начин, тако, да су чак и корови певали на грчком језику и по грчком начину, и то по композицијама менделсоновим. На представу је дошла одабрана публика, а грчки генерални консуо у Амстердаму Влахос, као што се сад дознаје, писао је о томе својој влади у Атини. Његов опште ђачке представе пробудио је таку пажњу, да је краљ грчки већ позвао млађане глумце, да му дођу у госте у Атину, те да и тамо представљају Антигону. Трошкове око пута и издржања примио је на себе краљ грчки Ђорђе I. и као што јављају из Амстердама, употребиће ђаци прве ускршње ферије на то, да оду у Атину, и да и тамо прикажу Антигону.

(*Поп и синовац му*.) У неком селу полуди некакав човек. Чељад и комшије вежу га, па одмах зовну попа, да му чита странну молитву. Поп поведе и свога синовца, који беше једва једном довршио богословију, па је, чекајући док и њега не запоне, ишао свакад са својим стрицем по селу, те му помагао, а сâм се поучавао како ваља поновати. Уз гред ће рећи поп: „Чујеш ли, синовче! Тамо ће бити за цело доста људи. Добро назви шта ја говорим, па и ти онако одговарај. Немој да ме осрамотиш пред људма!“ — „Не брини се, стриче!“ — одговори му синовац. У том дођоше кући онога, што је полудио. Пред кућом се згрнуло читаво село. Кад онај полудели човек угледа попа и синовца му, он се продере на поца: „Охо! Какав си ти владика?“ — „Ја нисам владика“ одговори поп благо и скромно; „али се надам, да ћу помоћу божјом и својим трудом то бити.“ — „А какав је то лудак поред тебе? — продере се опет згранути, погледавши у попова синовца. — „Ја нисам лудак“ — одговори синовац благо и скромно; „али се надам, да ћу помоћу божјом и својим трудом то бити?“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

53. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 25. МАРТА 1886.

С НОВОМ ПОДЕЛОМ УЛОГА :

ДОБРИЛА И МИЛЕНКО.

ЖАЛОСНА ИГРА У 5 ЧИНОВА, С ПЕВАЊЕМ, НАПИСАО М. ВАН.

ОСОБЕ :

Кнез Доброслав	Милојевић.
Кнегиња Марија	З. Милојевићка.
Добрила, кћи им	Л. Хаџићева.
Кнез Радимир	Лазић.
Миленко, син му	Миљковић.
Кнез Влајко	* * *
Тихомир, син му	Ђурђевић.
Бан трогирски	Васиљевић.
Већник	Кестерчанек.
Богдан, управитељ дома радиминова	Марковић.
Раде, управитељ дома доброслављева	Петровић.
Вукан, арамбаша хајдучки	Стојчевић
Дојља добрилина	Д. Николићева.
Мирко, миленков момак	В. Димитријевић.

Кнезови, већници трогирски, хајдуци, момци, девер, Петко, сватови

У четвртак 27. марта: „МАМИЦА“. Шаљива игра у 3 чина, написао Е. Сиглигети, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

Ко од наших поштованих претплатника жели своја места и за ову представу задржати, нека се изволи тога ради пријавити у писарници позор. најдуже до 11 сахата пре подне.

ПОЧЕТАК У 7¹/₂ А СВРШЕТАК У 10¹/₂ САХАТА.